

ОЦІНКА ЯКОСТІ УПРАВЛІННЯ ПРОМИСЛОВИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ

Муренець Ірина Григорівна, аспірант, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

В умовах глобалізації, які характеризуються посиленням зв'язків та зростанням якості взаємодії між країнами, функціонування та управління промисловим комплексом обумовлюється складною взаємодією чинників, які здійснюють на нього як безпосередній, так й опосередкований вплив. Тому доцільним є визначення місця України в міжнародних рейтингах та порівняння рейтингових оцінок з метою визначення результатів впливу факторів на якість управління її промисловим комплексом. Проблеми управління якістю є актуальними для всіх країн і підприємств. Розв'язання завдань управління якістю в достатній мірі впливає на успіх і ефективність, як будь якого промислового виробництва, так і всієї економіки України.

Проблемами оцінки якості управління займалися такі зарубіжні та вітчизняні вчені, як Е. Демінг [6], Дж. Джуран [7], К. Кросбі [8], Б. Білецький [1], О. Топольницький [2], П. Калита [3] та інші.

Проте питання оцінки якості управління промисловими підприємствами за допомогою індексу глобальної конкурентоспроможності залишилися не вирішеними та потребують детального розгляду.

Метою дослідження є необхідність розгляду проблеми оцінки якості управління промисловими підприємствами.

Одним із найбільш розповсюджених індикаторів, який у комплексі визначає якість управління є конкурентоспроможність.

У світі найбільше розповсюдження отримала методика Всесвітнього економічного форуму (World Economic Forum), яка визначає індекс глобальної конкурентоспроможності (The Global Competitiveness Index) [9]. Ця методика визначає національну конкурентоспроможність як здатність країни та її

інститутів забезпечувати стабільні економічні зростання, які були б стійкі в середньостроковій перспективі.

Індекс доцільно використовувати з метою усунення перешкод до зростання якості функціонування країни в цілому.

Функціональність національної економіки може бути охарактеризована конвенційно прийнятим індексом глобальної конкурентоспроможності [9].

Індекс глобальної конкурентоспроможності - глобальне дослідження і супроводжуючий його рейтинг країн світу за показником економічної конкурентоспроможності за версією Всесвітнього економічного форуму . Звіт про глобальну конкурентоспроможність є щорічною доповіддю Всесвітнього економічного форуму . Перша доповідь був випущений в 1979 році. З 2004 року Звіт про глобальну конкурентоспроможність ранжирує країни на основі « Глобального індексу конкурентоспроможності » .

Він формується на основі дванадцяти складових: якість інститутів; інфраструктура; макроекономічну стабільність; здоров'я і початкову освіту; вищу освіту і професійну підготовку; ефективність ринку товарів і послуг; ефективність ринку праці; розвиненість фінансового ринку; рівень технологічного розвитку; розмір внутрішнього ринку; конкурентоспроможність компаній; інноваційний потенціал.

Індекс конкурентоспроможності оцінює здатність країн забезпечити високий рівень добробуту своїх громадян. Що в першу чергу залежить від того, наскільки ефективно країна використовує ресурси, які має в розпорядженні. При цьому для підтримки рівня життя в умовах вільного ринку, як правило, потрібне постійне підвищення продуктивності праці і якості товарів/послуг.

Вибір саме цих змінних зумовлений складом факторів метасередовища, що впливають на якість функціонування підприємства, теоретичними й емпіричними дослідженнями. Усі перелічені групи показників характеризуються певним рівнем компліментарності та, тільки в комплексі аналізуючи їх значення, можливо здійснити ґрунтовні висновки.

Рейтинг глобальної конкурентоспроможності 2015-2016 очолила Швейцарія, яка займає перше місце вже сьомий рік підряд. Друге місце, як і минулого року, займає Сінгапур, а третє - Сполучені Штати, які як і раніше залишаються світовим лідером в забезпеченні інноваційних продуктів і послуг. Четверте місце займає Німеччина, п'яте - Нідерланди. Далі в десятці лідерів рейтингу : Японія (6 місце), Гонконг (7), Фінляндія (8), Швеція (9) і Великобританія (10). Таким чином, провідна десятка лідерів не змінилася з минулого року.

Динаміка індексу глобальної конкурентоспроможності економіки України протягом 2006-2015 рр. має у цілому негативну тенденцію (рис. 2).

Таблиця 1.

Складові індексу глобальної конкурентоспроможності України

Складові	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
1. Якість інститутів	3,14	3,12	3,26	3,10	2,96	2,98	3,13	2,99	2,98
2. Інфраструктура	3,13	3,09	3,13	3,39	3,83	3,87	4,10	4,07	4,16
3. Макроекономічне середовище	4,66	4,67	4,62	3,96	3,20	4,21	4,40	4,20	4,14
4. Охорона здоров'я та початкова освіта	5,64	5,37	5,59	5,41	5,70	5,64	5,78	5,84	6,14
5. Вища освіта та професійна підготовка	4,16	4,20	4,46	4,38	4,61	4,58	4,70	4,75	4,93
6. Ефективність ринку товарів	3,75	3,74	3,87	3,74	3,53	3,58	3,82	3,81	3,99
7. Ефективність ринку праці	4,21	4,30	4,47	4,57	4,54	4,44	4,44	4,18	4,12
8. Розвиток фінансового ринку	4,11	3,96	4,00	3,56	3,31	3,39	3,52	3,46	3,54
9. Технологічна готовність	2,53	2,75	3,38	3,37	3,37	3,47	3,60	3,28	3,50
10. Розмір ринку	4,85	4,62	4,56	4,67	4,53	4,54	4,60	4,60	4,58
11. Конкурентоспроможність підприємств	3,72	3,83	3,91	3,63	3,48	3,48	3,70	3,68	3,66
12. Інновації	3,18	3,22	3,40	3,21	3,11	3,11	3,16	3,03	3,16

З 69 місця у 2000-2007 рр. Україна перемістилася на 89 у 2010-2011 рр., але у 2014-2015 рр. позиції держави були значно покращені (79 місце). Низький рейтинг спостерігається за такими складовими, як: якість інститутів, інфраструктура, вища освіта і професійна підготовка, ефективність ринку праці, розмір ринку, інновації. Все це безпосередньо негативно впливає на якість функціонування підприємств, тому ці складові потребують ретельного дослідження.

Таким чином, тенденції функціонування вітчизняних промислових підприємств є дуже складними та суперечливими. Все це вимагає забезпечення

якості їх функціонування, саме тому доцільним у подальших дослідженнях є детальний аналіз складових індексу глобальної конкурентоспроможності промислових підприємств України.

Література

1. Білецький Б. Необхідна державна програма сприяння впровадження системи управління якістю//Світ якості України.-2005.-№4. – С. 140 – 143.
2. Топольницький О., Пархоменко Є. Розробка і впровадження системи управління якістю (ISO 9001) //Світ якості України.-2005.-№8. – С. 136-139.
3. Калита П. Сходження до європейської досконалості // Світ якості України. – 2005. – № 6-7. – С. 140 – 143.
4. Oxford dictionary of Business and Management. Oxford : OU Press, 2006. - 568 p.
5. American Society for Quality. www.asq.org, accessed February 15, 2004.
6. Deming, W. Edwards. Out of Crisis. Cambridge, Mass.: MIT Center for Advanced Engineering Study, 1986.
7. Juran, J. and F. Gryna. Quality Planning and Analysis. McGraw-Hill, New York. 1980.
8. Crosby, Philip. Quality Without Tears: The Art of Hassle-Free Management. New York: McGraw-Hill, 1984.
9. The Global Competitiveness Index [Електроний ресурс]. - Режим доступу:<http://www.weforum.org/issues/competitiveness-0/gci20012-data-platform>.
10. The Global Innovation Index [Електроний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.globalinnovationindex.org/content.aspx?page=gii-home>.